

KDYŽ SE NA NĚKOHO USMĚJEŠ, NEBO HO POCHVÁLÍŠ, MŮŽEŠ MU VRÁTIT SMYSL ŽIVOTA

(Thomas Stearns Eliot, americký dramatik a básník)

ČÍSLO 19* ROČNÍK VI*15. 5. 2013* (ČAS 1 – ročník XVII* Kurýr ročník VIII)

Internetový nezávislý list podporující svobodné myšlení, podnikání a vytváření občanské společnosti především v oblasti ASKIBURGIONU.

Ve druhém století našeho letopočtu žil v Alexandrii slavný astronom a zeměpisec Klaudios Ptolemaios. Podle vyprávění obchodníků a vojáků kreslil mapy vzdálených zemí. Velké pohory na severu země, v níž podle něj žil velký národ Boiochaimů, označil jako Askiburgion. Přiložíte-li Ptolemaiovu mapu na mapu dnešní, pod Askiburgionem naleznete nízký a hrubý Jeseník, část Slezska i střední Moravy. I mezi tvůrci tohoto listu naleznete nejednoho učeného Boiochaima. Na sklonku 19. století si příznivci strany realistické, sdružení kolem T. G. Masaryka uvědomili, že potřebné změny společenské vyžadují více informačních zdrojů. A tak vznikl v roce 1866 list ČAS, od počátku redigovaný Janem Herbenem. V roce 1990 si vydavatelé tohoto listu vypůjčili název i původní grafickou podobu hlavičky a vydávali až do roku 2005 list ČAS v tištěné podobě. A pochopitelně v duchu názorů původní České strany lidové (realistické). Ten pak na několik let, od 3. 2. 2005 do 21. 8. 2008 nahradil internetový deník Bruntálský Kurýr. Tento internetový, dle potřeby i tištěný list ČAS je tedy pokračováním obou zmíněných periodik a měl by v této podobě vydržet co nejdéle. Což bude i dílem vás, čtenářů.

Vydává: občanské sdružení Vlastenecký poutník, Čeladná 711, 739 12 Čeladná, v nakladatelství Moravská expedice®. Redakce: petr.anderle@tiscali.cz; vpoutnik@tiscali.cz +420 724 100 646. Odpovědný redaktor: Petr Anderle. Každé vydání najdete také na www.hbl.cz; www.marianka.eu. Objednávky: e-mail s předmětem ČAS* Registrace MK ČR ze dne 22. 3. 2001 evidenční číslo MK ČR E 11 345

„Pomáhat má smysl, i když občas mám pocit zmaru,“ říká letošní laureátka Ceny Olgy Havlové

Devatenáctou Cenu Olgy Havlové v pondělí 13. května 2013 získala Alena Jančíková, ředitelka České asociace paraplegiků. Cenu udělil Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové v Museu Kampa za účasti Medy Mládkové, Dany Němcové, předsedkyně správní rady Nadace Olgy Havlové, biskupa Václava Malého, Diany Sternbergové a dalších členů správní rady.

Při této příležitosti Nadace také poděkovala svým významným dárcům a partnerům a ocenila vynikající projekty neziskových organizací. V kulturní části večera vystoupilo Kvinteto Pražské konzervatoře. Slavnost moderovala Jarmila Balážová. Cena v duchu odkazu Olgy Havlové se uděluje osobnosti, která navzdory svému těžkému zdravotnímu handicapu pomáhá ostatním. Letos jí získala vozíčkářka Alena Jančíková za pomoc lidem ochrnutým po poškození míchy. Alena Jančíková v osmnácti letech po pádu ze stromu utrpěla úraz páteře a míchy, následkem zranění ochrnula. Na vozíku dokončila střední školu, pracovala v Městském úřadě v Bruntále, později v pražském Centru Paraple. Dnes je ředitelkou České asociace paraplegiků, kde svým životním příběhem a svými zkušenostmi dodává sílu, energii, motivaci a podporu k dalšímu životu s handicapem. „Pro mě je laureát ceny příkladem člověka, který se nesoustřeďuje na sebe, na bolesti a vnímá potřeby lidí,“ řekl biskup Václav malý při předání Ceny Olgy Havlové Aleně Jančíkové. „**Toto je pro mě velkým oceněním. Povzbuzuje mne to, protože jako ředitelka musím čelit úředníkům, kteří by měli pomáhat lidem, místo toho však jim kladou překážky. Když s nimi sama jednám, mám pocit zmaru a chuť s tím seknout. Cena Olgy Havlové mne ubezpečuje, že to má smysl, a že musím dál bojovat,**“ říká Alena Jančíková, laureátka Ceny Olgy Havlové 2013. U příležitosti udělení Ceny Olgy Havlové Nadace poděkovala svým dárcům, partnerům a dobrovolníkům za spolupráci.

Výbor dobré vůle-Nadace Olgy Havlové

PÁTÝ ROČNÍK SOUTĚŽE STAROSTA ROKU BYL V TĚCHTO DNECH VYHLÁŠEN

Nadace VIA a Era vyhláší 5. Ročník soutěže Era Starosta roku. Mediálním partnerem soutěže je **regionální Deník**. Do soutěže Era Starosta roku mohou své starosty a starostky přihlašovat obyvatelé malých obcí, tj. do 2000 obyvatel. Cílem je zviditelnit inspirativní příklady

starostů, kteří se zasazují o zapojování veřejnosti do rozhodování o obecních záležitostech, kteří budují podmínky pro rozvoj společenského a kulturního života a kterých si občané za jejich práci pro obec váží. Pokud i váš starosta podporuje sousedský život ve vaší obci a máte chuť ukázat další, že spolupráce je možná, neváhejte a nominujte jej do soutěže. Vítěz získá **250 000 Kč do obecního rozpočtu** a navíc **tradiční Rychtářské právo**, symbol dobrého vedení obce. **Uzávěrka pro příjem nominací je 12. července 2013.** Veškeré potřebné

informace a dokumenty naleznete na [webu Nadace VIA](#) nebo na [webu Era](#). Kontaktní osobou je **Renáta Vondráková**, Renata Vondráková, renata.vondrakova@nadacevia.cz; 732 389 770.

Tolik oficiální zpráva organizátorů soutěže. V tomto listu o této soutěži pravidelně informujeme. Avšak mohl by se najít náhodný čtenář, který by nějak přehlédl, že jde již o pátý ročník této nesmírně zajímavé soutěže. Jen pro informaci. V minulých čtyřech ročnících přišlo organizátorům soutěže celkem 823 přihlášek, které se týkaly 654 obcí (některé přihlášky se v dalších letech podávaly opakovaně, proto počet přihlášek neodpovídá počtu obcí). Počet obcí odpovídá asi deseti procentům všech obcí Česka s počtem obyvatel do dvou tisíc. Pochopitelně, že obcí, které by mohly získat svého „Starostu roku“ je více. Otázkou je, zda se v nich najdou občané, kteří svou starostku či starostu do soutěže přihlásí. Každopádně více než 200 přihlášek (v průměru) každým rokem svědčí o značných aktivitách občanských. Měl jsem v minulých letech tu čest pracovat v komisi, která přihlášky hodnotila. Proto jsem chtěl při vyhlášení 5. ročníku soutěže napsat pár povzbudivých slov pro přihlašovatele. Poté jsem si uvědomil, že jsem je již několikrát v minulosti napsal. Například před třemi lety, 14. října 2010 jsem psal na Neviditelném psu o druhém ročníku této soutěže. Na tom co jsem tehdy napsal, nemusím i po zkušenostech z dalších ročníků, vůbec nic měnit. To pozitivní je stále přítomno, pouze rozhodování je rok od roku těžší. Což znamená, že se v našich venkovských obcích pracuje čím dál tím lépe. Právě proto uvádím text onoho článku ze 14. října 2010, který vyšel pod názvem „Svět úplně jiných starostek a starostů“. Inu, aby se to nepletlo, tak přidám na konci ještě jeden článek. Napsal jsem ho pro časopis Moderní obec začátkem tohoto roku a hodnotí se v něm ročník čtvrtý. Při porovnání obou článků dospějete zajisté k závěru, že soutěž má stále více a více stoupající úroveň, a že má smysl. Což je myslím na tom všem nejpodstatnější.

Petr Andrlé

SPOLEČNOST: Svět úplně jiných starostek a starostů

14. října 2010

Již několik týdnů leží na mém pracovním stole poměrně vysoký sloupec sepnutých složek obsahujících většinou deset či více papírů formátu A4. Na úvodním listě je napsáno „Přihláška do soutěže Poštovní spořitelna STAROSTA ROKU“. Mohu o tom psát především proto, že její letošní, v pořadí již druhý ročník je již uzavřen a proběhlo i první kolo hodnocení, takže objektivita této soutěže není ohrožena. Těch přihlášek se nám v letošním roce sešlo celkem 210.

Soutěž organizuje Nadace VIA spolu s Poštovní spořitelnou a jejím mediálním partnerem je DENÍK. Základním záměrem soutěže je vyslovení veřejného uznání za dobrou práci starostkám a starostům obcí do 2000 obyvatel. Její podmínky jsou zcela jednoduché. Přihlášku (nominaci) vyplní navrhovatel starší 18 let a musí ji podepsat nejméně 20 osob žijících trvale či přechodně v

uvedené obci. Odborná hodnotící komise na základě bodového ohodnocení vybere 5 kandidátů, kteří postupují do 2. kola. V jeho průběhu členové komise navštíví všech pět finalistů, aby se na místě přesvědčili o práci kandidátů i o stavu obce. Následně komise vybere vítěznou starostku (starostu). Vítěz získá titul STAROSTA ROKU a pro svoji obec finanční prémii, pro tento rok ve výši 250 000 Kč. V hodnotící komisi je nás devět a mezi jejími členy jsou i starostové (například i loňská vítězka Vladislava Moravčíková, starostka obce Oplany) a dále zkušení pracovníci z neziskového sektoru a novináři. Již sama nominace starosty je velkým úspěchem. V nominační přihlášce musí být uvedeny tři základní počiny, proč by si navrhovaný titul zasloužil. Dále se zkoumá, jak se změnil život v obci po dobu působení nominovaného, zda dělá něco více, než musí, jakou podporu mají místní spolky, kultura, jak je zapojována veřejnost a jak se mění ráz obce. Zajímá nás i to, jak vypadají veřejná zasedání zastupitelstev, jak jsou občané informováni o rozvojových záměrech obce a také jaké se jim podařilo získat granty a podpory. A ještě plno jiných otázek. Neuvádí se politická příslušnost starosty a i ostatní věci týkající se politického života obce nejsou zcela záměrně předmětem zkoumání.

Z loňských i letošních zkušeností mohu zodpovědně potvrdit, že studium nominačních přihlášek, z nichž drtivá většina je zpracována velice poctivě, zodpovědně a pravdivě, je doslovným balzámem na mysl i srdce. Zejména v těchto chvílích, kdy venku zuří předvolební boje umocněné neuvěřitelně nevkusným klipem parodujícím jinak krásný film Sedm statečných a jinými slátaninami.

Většina starostů přihlášených do soutěže pracuje ve svých funkcích více než jedno či dvě volební období. V malých obcích si voliči zřejmě daleko více uvědomují, jak je důležité dát starostovi (starostce) potřebný čas, neboť čtyři roky na dobré zvládnutí funkce jsou strašlivě málo. Hodně nominačních přihlášek začíná slovy: před dvaceti lety byla naše obec neznámá, zanedbaná, ošklivá a téměř nic se zde nedělo. A potom navrhovatelé popisují, jak se jejich obec změnila. Nezřídka to dokládají zajímavou fotodokumentací, pohlednicemi či brožurkami hodícími současný život obce. V loňském roce při návštěvách pěti vybraných obcí několikrát zhlédli perfektně natočené amatérské filmy – o práci jejich starosty. A to, co bylo v obsahu filmu, jsme si mohli tak říkající „omakat“ v reálu. Jen pro zajímavost. Mezi kandidáty loňského roku byl například i dnešní poslanec PS PČR, učitel, skaut a starosta Suché Lozi, Petr Gazdík. Na pobyt v Suché Lozi nezapomeneme, zrovna tak jako na návštěvu další čtyř obcí v Čechách, na Moravě i ve Slezsku.

Svět starostů malých obcí je úplně jiný než svět jejich „větších“ kolegů. Projekty a grantové žádosti si píší sami. Nepoužívají agentur, protože, jak se osobně již řadu let domnívám, ten kdo neumí zpracovat a popsat záměr (svoji vizi), nemá ani předpoklad dokonalé realizace. Neboť jak realizovat můj vlastní sen na základě cizího receptu? A mohu vám s klidným svědomím říci, že těch nádherných (a neuvěřitelně perfektně realizovaných) vizí je v přihláškách nespočet. Ty by nevymyslela sebelepší profesionální agentura. A mnozí starostové jsou v tomto směru velice úspěšní. Jejich obce se nevyliďňují, naopak počet občanů mírně stoupá. I to lze vyčíst z nominačních přihlášek.

Svět starostů malých obcí je plný historie, obnovování tradic, vytváření dobrých sousedských vztahů, zapojování chalupářů do aktivit obce, vymyšlení neuvěřitelných akcí, ale také sociální odpovědnost, kulturní hrdost a hlavně naprostá poctivost. Mají úžasnou důvěru spoluobčanů a umí stmelovat obec skutečně ve smyslu civitas. Mnoho aktivit popsaných v přihláškách by svou podstatou mohlo být námětem pro zajímavou reportáž, nebo snad i knihu. O světě starostů malých obcí naše média ovšem z velké části mlčí, neboť je prost příběhů bulvárních a to pozitivní se zřejmě do našeho normálního světa nehodí.

Svět starostů malých obcí (přihlášených do soutěže) postrádá spekulativní nákupy pozemků, korupci, přihlašování černých duší do jednoho bytu před volbami, nenávistný boj mezi stranami

a uskupeními, podrazy, pomluvy a jiné nešvary. Pochopitelně, že není ideální. Ale jeho existence je jednoznačnou odpovědí škarohlídům ze všech stran a z různých stupňů politiky. Tvůrci tohoto světa starostí jsou naději lepší naší politiky, pokud to ovšem někdy pochopíme.

V loňském roce se nám při jedné z návštěv v obci, která se dostala do pětky finalistů, přihodila taková zajímavá příhoda. V sále místní hasičské zbrojnice se shromáždilo asi osmdesát občanů, abychom se jich na závěr naší návštěvy mohli na cokoli zeptat. V úvodu této improvizované besedy si vzal slovo starší muž, který seděl se svojí manželkou v koutě sálu. Jednoznačně kladně popsal činnost starostky v uplynulém volebním období a také velice odborně pochválil mnohé její kroky i práci zastupitelů. Když jsme se ptali, kdo to je, dozvěděli jsme se, že jde o bývalého starostu, který byl v minulých volbách poražen. To by se asi v Praze či v Brně nestalo, není-liž pravda.

ČTVRTÝM STAROSTOU ROKU JE STAROSTKA VLASTA MOKRÁ Z NÁSLEDOVIC

Onehdy jsem někde četl, že kdesi založili novou tradici. Je to bohužel špatně. Tradice se nedá založit. Ta může pouze vzniknout tím, že se cosi úspěšně pravidelně opakuje. Posléze, až po několikátém opakování můžeme konstatovat, že vznikla tradice. Takto můžeme například označit soutěž Era Starosta roku, kterou spolu s Poštovní spořitelnou organizuje známá Nadace VIA. Nu a ta tradice spočívá v tom, že loni se tak stalo celkově po čtvrté. Devět členek a členů hodnotící komise 4. ročníku soutěže „ERA STAROSTA ROKU“ stálo i letos před velmi náročným rozhodováním. Dá se říci, že vybrat kandidáty na tento titul je rok od roku těžší. Přihlášky jsou většinou velice dobře zpracované a pohříchu pravdivé. I starostové se nám totiž učí. Příznačné je, že do finále soutěže se dostali především takoví kandidáti, kteří museli svůj post již několikrát obhájit v obecních volbách. A to je dobře. Neboť i starostou se člověk musí „vyučit“, což se dá zvládnout tak v prvním volebním období. V druhém volebním období se dá rozvoj obce ovlivňovat promyšleně s dlouhodobou perspektivou. Nu a o to je onen výběr těžší.

V ročníku 2012 se o tom, kdo postoupí mezi prvních pět finalistů, rozhodovalo ze 166 přihlášek obcí do 2 000 obyvatel. Devět přihlášek musela komise vyřadit pro vážné administrativní nedostatky, takže k hodnocení jich bylo 157. Tolik navrhovatelů, plus stovky občanů, kteří přihlášky spolupodepsali, se domnívalo, že právě jejich starosta, či starostka, by mohli být nejlepší. Složitá práce. Nakonec se komise shodla na pěti finalistech soutěže.

Bohumil Cempírek, skvělý dobrý manažer a podnikatel v obci Polnička. Ve funkci starosty pracuje již dvanáct let. Podpora bytové výstavby, napomohla k udržení školy v obci. Zrušení nevýhodného členství ve Svazku vodovodů a převedení zásobování vodou do správy obce, díky kterému obyvatelé nyní platí výrazně nižší platby za vodné a stočné. Pan se starosta nebál ani větších projektů, jako bylo přeložení toku řeky Sázavy, aby tak mohl vzniknout přirozený střed obce s odpočinkovým parkem.

Petr Halada je ve funkci starosty v Kamýku nad Vltavou od roku 1998. Jeden z jeho nejvýznamnějších počínů je jistě boj za záchranu českého regionálního školství. Inicioval petici na jeho záchranu, pod kterou se podepsalo 64 800 občanů. Pomohl založit divadelní spolek KADIS a je jeho velmi aktivním členem. Dokázal vytvořit z kamýckých tým, který je schopný kdykoliv naskočit do vlaku, který pan starosta tak skvěle rozjel. Tohle se nepodaří jen tak každému.

Jana Kuthanová starostuje v **Hoříněvsi** již 10 let. Její tvrdá systematická práce je v obci rozhodně vidět. Paní starostka je iniciátorkou a aktivní spoluzakladatelkou Místní akční skupiny Hradecký venkov o.p.s. Svým nadšením aktivizuje nejen občany Hoříněvsi, ale i celý region. Za dobu jejího působení ve funkci se zlepšila například informovanost směrem k občanům nebo dopravní obslužnost v obci, rozrůstá se také infrastruktura a služby.

Josef Lněniček byl prvně poprvé do funkce starosty zvolen v roce 2006. V té době byla **Nepomyšl** poměrně rozhádanou obcí. Pan starosta dokázal stmelit občany a zmírnit napětí v obci. Je skvělým dobrým organizátorem, umí se obklopit šikovnými lidmi a podpořit je nadchnout je pro věc. Sám se věnuje zejména investičním akcím, díky kterým se z Nepomyšle, obce v bývalých Sudetech, pomalu stává útulné příjemné místo pro život.

Nu a v těchto dnech je již všeobecně známo, že na pomyslné křeslo „Starosty roku“, na kterém seděl od roku 2011 Ing. Pavel Kašpárek z obce Úsilné u Českých Budějovic, usedla tentokrát žena. **Vlasta Mokrá** je starostkou **Násedlovic** již 10 let, z toho 6 let je také předsedkyní mikroregionu Ždánice. Násedlovice žijí velmi rušným společenským životem. Vlasta Mokrá má upřímné a silné charisma, kterým dokáže ostatní nadchnout pro věc. Nikdy neváhá řešit osobní problémy druhých na úkor své popularity. Lidé si jí váží nejen pro její dobrosrdečnost a nakažlivou živelnost. Paní starostka Velice citlivě a přesně chápe, co obec potřebuje. Ta pod jejím vedením vzkvétá skutečně po všech stránkách. Svůj organizátorský um, spojený s nevšedním zápalom pro věc, spojuje s dávno zděděnou moudrostí. Když mluví o úspěších obce, tak vždy používá plurál. Děti jí přezdívají „kamarádka do deště“. Nominaci paní starostky Mokré podepsalo 347 z celkových 844 obyvatel.

A tak se šek na 250 000 Kč (plus věcná cena – Rychtářské právo), dovezl do Násedlovic. Byla tam z toho velká sláva a nakonec, jak to již bývá, v rámci programu oslav i jakási další prověrka toho, zda komise rozhodla správně. Vše dopadlo na výbornou. A znovu se vrátím k té tradici. K ní již také lze uvést to, že obce, v jejímž čele byl oceněný starosta či starosta, patří i nadále mezi nejlepší v regionu i v zemi.

Mnohokrát se ve své organizátorské či publicistické činnosti dostávám do docela vášnivých diskusí o tom, kam tato země směřuje. Příklady z této soutěže, které díky její čtyřleté existenci mohou uvádět, jsou vždy jasnými a neotřesitelnými argumenty. Dík za to patří pochopitelně i všem jejím organizátorům. O těch stovkách starostů, jejichž jména byla (a budou) na přihláškách pochopitelně ani nemluvě. A to dole jsou Násedlovice.

Rok od prohibice: stát stále proti černému alkoholu nic nedělá

Když v loňském roce umíraly desítky lidí na otravu metanolem obsaženým v lihových nápojích, zdálo se, že to stát (rozuměj úřady, vládu a poslance) vyburcuje ke zvýšené činnosti. A že v jejím rámci provede velice rázná a účinná opatření, aby k něčemu podobnému dojít znovu nemohlo. Již tehdy zaznívaly hlasy v tom smyslu, že organizátoři černého trhu s lihovinami mají dlouhé prsty. Jak se zdá, něco na tom bude. Buď se jedná o totální neschopnost státu (viz), nebo o ty dlouhé prsty. Nebo o kombinaci obojího. Včerejší elektronické vydání deníku E15.cz přináší následující článek, jehož obsah je v podstatě výsměchem občanům. Článek je nadepsán slovy z titulku. Rok od prohibice: stát stále proti černému alkoholu nic nedělá.

Ani do roka od vypuknutí metanolové aféry, při níž zemřely více než čtyři desítky lidí, nebudou zřejmě přijata účinná opatření, která by zabránila opakování podobné tragédie. Tvrdí to zástupci Unie výrobců a dovozců lihovin (UVDL). Ti dnes adresovali orgánům státní správy výzvu, v níž požadují zrychlení legislativního procesu a zpřísnění podmínek pro výrobu a prodej tvrdého alkoholu. Podle výrobců lihovin stát místo zavedení efektivních opatření, jako je například zákaz prodeje alkoholu ve velkoobjemových baleních, zatím jen ztížil administrativu poctivým výrobcům a dovozcům. Unii navrhovaná opatření mají eliminovat černý trh s alkoholem a zabránit daňovým únikům. Mají také chránit zdraví a životy lidí a zamezit poškozování poctivých výrobců a prodejců lihovin.

Mezi šesti požadovanými body likérky kromě zrychlení legislativního procesu zařadily také zvýšení sankcí při porušení živnostenského zákona a snížení maximálního objemu spotřebitelského balení lihovin ze současných šesti na jeden litr. Požadují také povinné označování balení větších než 0,06 litru kontrolní páskou, povinnou minimální kauci pro distributory alkoholu ve výši pěti milionů korun a zveřejňování stavu sankcí a výroby ve firmách, v jejichž prostorech se našel nelegální líh. Podle prezidenta UVDL Petra Pavlíka není stát při hledání nástrojů proti černému trhu s lihem dostatečně aktivní. „Vidíme zde také přílišnou liberálnost trhu s lihovinami,“ uvedl Pavlík, podle něhož je v Česku 200 výrobních skladů lihovin. Na Slovensku, jehož trh je proti českému zhruba dvoutřetinový je těchto skladů jen 20. Velký počet subjektů na trhu je podle něj následně těžší uhlídat.

Stát by měl podle Pavlíka všechny výrobce lihovin kontrolovat tak, jak je to ve všech okolních zemích. Při kolkování láhví s alkoholem by podle něj měli být přítomni celníci. „To v České republice do dnešního dne chybí. Jsou zde také malé sankce za porušení zákonů souvisejících s výrobou lihovin,“ řekl. Novela zákona o povinném značení lihu v současné době čeká na projednávání zemědělským a rozpočtovým výborem. Zavádí například novou generaci ochranných pásek, kterými se bude alkohol označovat. Novela také snižuje nejvyšší možné balení alkoholu na jeden litr, pouze v případě lahví bude přípustné nejvýše třilitrové balení. Dosud je možné prodávat až šestilitrové balení a v minulosti to bylo až 25 litrů. Páskou se bude muset podle předlohy označovat balení od 0,1 litru.

„Usilujeme o to, aby byla novela schválena co nejrychleji, ale je to v rukou poslanců,“ řekl v reakci na výroky unie Jakub Haas z tiskového oddělení ministerstva financí, které je autorem novely zákona. Poslanci možná budou v návrhu zákona o povinném značení lihu měnit výši kauce pro výrobce a distributory, která bude jednou z podmínek pro registraci k podnikání s lihem. Ve Sněmovně znějí hlasy, že navrhovaných pět milionů korun by mohlo být pro menší výrobce likvidační. Rozpočtový výbor v polovině dubna projednávání předlohy podobně jako už dříve zemědělský výbor přerušil, aby poslanci mohli podávat pozměňovací návrhy.

Trh lihovin se zatím nedokázal zotavit z loňské metanolové aféry a následného omezení prodeje. Většina velkých i malých likérek za letošní více než tři měsíce nehlásí oživení prodeje. Uvedla to již dříve unie. Zvrat nepřinesly ani Velikonoce, jeden z prodejních vrcholů. V prvních třech měsících letošního roku poklesl odbyt lihovin meziročně o zhruba osm procent. Na otravu jedovatým metanolem zemřelo do minulého úterý v České republice již 45 lidí, poškozovaných je přes 130. Od počátku letošního roku zaznamenala policie sedm případů otrav, většina z nich skončila smrtí. Lidé umírali například na Kladensku, Opavsku, Olomoucku nebo v Praze. Policie v souvislosti s aférou stíhá více než 70 lidí.

VÍTÁNÍ MLÁĎAT

V sobotu 4. května 2013 jsme se tradičně již sešli v areálu Nedělní školy řemesel občanského sdružení Stránské; kde jinde než ve Stránském, místní části Rýmařova. Na pořadu bylo VÍTÁNÍ MLÁĎAT. Manželé Vladimíra a Roman Křenkovi jsou již řadu let iniciátory mnoha zajímavých, leckdy překvapivých a neuvěřitelných akcí. V místě kde žijí, dali dohromady snad všechny místní občany a jejich aktivity vábí i mnohé příznivce z Čech, Moravy, Slezska a v poslední době také ze zahraničí. Realizují projekty, které mají vždy něco společného s přírodou a se zvířaty. Píší si divadelní hry a nacvičují je. Vydávají knihy a učí zapomenutým řemeslům. Milují koně, krávy, zachraňují ovce Valašky a dělají toho ještě spoustu. Těmi mláďaty, která jsme vítali, byla právě několik týdnů stará jehňátka. Vítání se účastní celé rodiny a také jejich mláďátka - děti. Ty se učí názorně tomu, jak pečovat o přírodu a život v ní. Toto těžko měřitelné učení patří k aktivitám, přinášející dobře současné i době budoucí hodnoty, jejichž význam pouze tušíme. Právě proto se nedostávají na přední stránky novin, což není vůbec důležité. Na rozdíl od některých „aktivit“ vládních či parlamentních mají takového občanské aktivity smysl a jsou nesmírně potřebné. A teď již jen pár snímků z VÍTÁNÍ.

JAK TO VLASTNĚ JE S TOUTO DEMOKRACIÍ?

Petr Andrlé

Inu stále ještě tak, jak ji pojmenovával svého času Milouš Jakeš. Vždycky nás varoval před předstíranou a falešnou buržoazní demografií.

Včera zveřejnila agentura STEM výsledky průzkumu na téma demokracie. Na otázku jestli si občané myslí, že u nás demokracie funguje, odpovědělo téměř 75% respondentů záporně. Na otázku zda stávající politické strany zaručují demokratickou politiku, odpovědělo 68% dotázaných rovněž záporně. V závěru agenturní zprávy se píše, že *jedinými skupinami, které většinou vnímají stav demokracie i fungování stran pozitivně, jsou příznivci ODS a TOP 09. Nejkritičtěji se k oběma otázkám staví stoupenoci komunistů.*

Obě otázky položené v průzkumu byly trochu nešťastně položené. Navíc odpovědi občanů jsou dány poměrně nízkým právním, kulturním, sociálním a historickým vědomím. Není to zcela jejich vina, od roku 1948 měli sice totalitní představitelé s odpuštěním plná ústa frází o demokracii, avšak vůbec netušili, co vlastně ta demokracie obnáší.

Pochopitelně, že je naše země, na rozdíl do doby totalitní zemí, v níž platí základní principy demokracie. Máme nezávislá média, svobodu projevu, svobodné volby, platí základní lidská práva, chráníme menšiny, zákonodárná, soudní a výkonná moc jsou od sebe odděleny, jsme právním státem, existuje zde rovnost šancí pro podnikání, vzdělávání a jiné činnosti, poskytujeme základní sociální podmínky pro důstojný život atd. Ano, proti všem vyjmenovaným i dalším atributům by bylo možno vznést řadu námitek ve smyslu toho, že některé atributy nejsou uplatňovány ideálně. Což souvisí s mnoha důvody, ale zásadně demokratickým státem rozhodně jsme. O tom jestli u nás demokracie nefunguje či funguje je těžko diskutovat s těmi, kteří to mají rozhodující měrou ovlivnit – tedy s občany. Jaký to paradox. Lidé tvrdí, že u nás demokracie nefunguje a že stávající politické strany nezaručují demokratickou politiku. Ale vzápětí jdou a tyto strany posílají do parlamentu.

Takže co s tím?

Pochopitelně, je zde občan. Kdysi prohlásil Martin Luther v jednom svém kázání, že nejhorší je osamělý člověk, který se domýšlí toho nejhoršího. V našem případě tedy člověk, který ve své osamělosti propadá nejen pesimismu, ale je také nakloněn věřit nejrůznějším spikleneckým teoriím. Díky tomu se stává snáze manipulovatelným.

Však to znáte. Víte sami kolik, ještě tolik let po roce 1989, u nás koluje teorií o tom, že šlo vlastně o zvrát vyvolaný jistou částí KGB, STB, či komunistů a podobně. Jsou to nesmysly, ale lidé jsou náchylni jim věřit. Zrovna tak přijímají tvrzení opoziční strany, že špatní jsou ti druzí a oni, že to po vítězných volbách napraví. A přitom nemají žádný program. To je právě nejstrašnější. My víme, že v roce příštím s největší pravděpodobností vyhraje tzv. levice, nikoli proto, že by byla lepší (její představitelé jsou vesměs horší než současní představitelé tzv. pravice), ale proto, že současná koalice politických stran dělá jeden politický kotrmelec za druhým, o neschopnosti vést a řídit ani nemluvě.

Takže co udělat pro to, aby člověk nebyl osamělým? A zde máme my občané, právě díky demokracii, která zde objektivně je, možnost působit na veřejné mínění činností v různých spolcích, organizacích, zájmových sdruženích a podobně. Čím více jich vznikne a bude pracovat, tím méně bude osamělých lidí.

První republika, jakkoli si ji neidealizujeme, byla jistou dobu díky velice mohutné spolkové činnosti (vezměte si jen Sokol, Klub českých turistů, legionáře, Červený kříž a jiné) velmi solidní demokracií. Bez násilí by ji nikdo nepřeměnil na totalitní stát. To, že se tak u nás stalo po roce 1948, bylo také dílem předchozí totality, války a s tím souvisejícím rozkladem institucí a morálky. Tím byla naše společnost velice oslabena.

Pokud by takový kurz nabrala i naše současná společnost (ztráta soudnosti, morálky, rozklad institucí), existovalo by zde nebezpečí nástupu nové totality, která by se z počátku totalitou nezdála. Jakkoli zde první krůčky k tomu již pozorujeme. To, co se v poslední době děje okolo USTR (Ústav pro studium totalitních režimů) není nic jiného, než rafinovaný pokud levice zabránit tomu, aby byly objektivně zkoumány totalitní režimy, k nimž nesporně patří i ten komunistický a to po celou dobu od roku 1948 až do listopadu 1989. Bez výjimky.

Jestliže se začnou nenápadně podemílat základy svobody, pak stačí pozdější drobný náraz a nastane zhroucení. Ono podemílání je nebezpečné právě proto, že není vidět a dokonce ho ani nemusíme cítit nebo pozorovat. Takže abych se vrátil k tomu osamělému občanovi. Potřebujeme se navzájem kultivovat, vychovávat ke svobodě, k obraně institucí svobody a to neustále a každodenně. Občanské aktivity jsou k tomu úžasnou příležitostí. Zde vznikají politické a občanské činnosti, které tolik schází těm, kteří se na hromadných kandidátkách stran dostávají do parlamentu, aniž bychom o těchto lidech něco předem věděli. To není vina voličů, to je vina oněch „stavitelů kandidátek“, kteří jsou bohužel přesvědčeni o své vlastní neomylnosti. Výsledkem jsou stovky zákonů - zmetků přijatých a nesčetněkrát novelizovaných. Výsledkem je také velice arogantní a domýšlivé chování oněch „ strážců demokracie“. Takto je vlastně i ničen právní stát. To je další způsob podemílání oněch základů svobody.

Filozofové (a nejen oni) často uvádějí známý příklad se žábou. Když ji vhodíme do vařící vody, žába je schopna vyskočit a zachránit si ta život. Když ji však dáme do hrnce s vodou, kterou pomalu ohříváme, žába se nakonec uvaří. Ve chvíli kdy začínáme přicházet o svobodu, můžeme být v pozici oné žáby, která cítí, že voda je příjemně teplá. Takže každý kompromis, který připustíme a politikům povolíme, může být impulsem k zahřívání vody v hrnci.

Jestliže si tedy většina našich spoluobčanů myslí, že demokracie nefunguje, tak by si měli uvědomit, že také oni a především oni za její fungování zodpovídají. A jestliže si většina spoluobčanů myslí, že současné politické strany nezaručují demokratickou politiku, není řešením tyto strany z toho vinit. Řešením je tyto strany změnit, případně nevolit.

Já vím, meleme to stále dokola a nakonec to končí tím zoufalým voličovým výkřikem – a koho mám tedy volit? Jistě je to těžké. **Ale demokracie od nás nevyžaduje angažovanost a odpovědnost jedenkrát za čtyři roky při volbách. Ona ji od nás potřebuje cítit denně. A ruku na srdce. Činíme tak?**

Muž, na kterého se bohužel zapomínalo

OTOKAR FISCHER

(1883 – 1938)

V ROZHRANÍCH IN GRENZGEBIETEN

**Symposium u příležitosti 130. výročí narození a 75. výročí úmrtí
Symposium zum 130. Geburts- und 75. Todestag**

20. – 22. 5. 2013

**Filozofická fakulta Univerzity Karlovy / Philosophische Fakultät der Karls-Universität
Rakouské kulturní fórum v Praze / Österreichisches Kulturforum Prag**

Významného intelektuála a umělce připomene mezinárodní konference. Mezi vědou a uměním hledal svou cestu básník, kritik, dramatik, profesor literatury a dosud nepřekonaný překladatel Goetha, který se narodil právě před 130 lety. Působení a odkaz Otokara Fischera osvětlí 20. – 22. května mezinárodní konference v Praze. Mnohostrannost Otokara Fischera (1883 – 1938) je až

zarážející. Profesor dějin německé literatury na Karlově univerzitě psal vedle esejů a literárněhistorických a teoretických statí básně, dramata, překládal (a současně vykládal) francouzské, anglické, vlámské a především německé básníky. Dění v literatuře a divadle sledoval v mnoha publikačních tribunách už od doby před první světovou válkou jako literární a divadelní kritik.

Jednotlivé složky Fischerovy činnosti se přitom harmonicky doplňovaly, jeho mnohostrannost „neohrožovala jednotu ani hodnotu jeho životního díla“ (Vojtěch Jirát v nekrologu z května 1938). Působení a odkaz Otokara Fischera zhodnotí po letech překvapivého vakua pražská mezinárodní konference. Třídenní symposium pořádané germanisty z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a berlínské Freie Universität společně s pražským Institutem pro studium literatury bude zahájeno v den 130. výročí Fischerova narození – 20. května. Z prostor Fischerovy domovské filozofické fakulty se v dalších dnech přesune na půdu Rakouského kulturního fóra. Čeští a zahraniční bohemisté, slavisté a germanisté se zaměří na Fischerova četná „rozhraní“ – vědomé působení mezi póly vědy a umění, národní literaturou a literaturou světovou, minulostí a nejaktuálnější přítomností. Fischer nezůstával nic dlužen žádnému z členů opozic a ve své tvorbě, zvláště esejistické, zdánlivě neslučitelný protiklad vědy a umění překonával věcnou a přesnou odbornou analýzou spojenou s uměleckým prožitkem a osobním zaujetím. Přednášející zhodnotí také Fischerův význam zprostředkovatelský – ať v roli vykladače či překladatele.

Otokar Fischer je autorem množství kritik, esejů, pojednání, ale také nově pojatých překladů, uvádějících do českého prostředí řadu zásadních děl světové literatury. Nepřekonaným dosud zůstává Fischerův překlad Fausta v Goethových spisech, jež představují patrně nejzáslužnější ediční a z velké části též překladatelský počín Otokara Fischera.

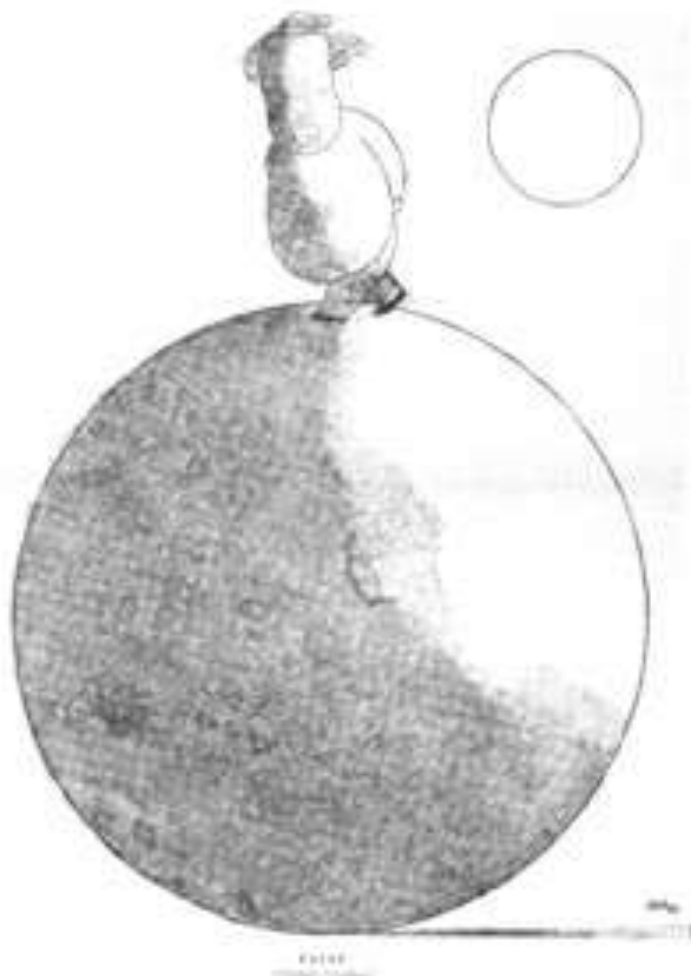
Pořadatelům konference nejde zdaleka jen o splnění povinnosti, jisté napravení velikého dluhu, jenž bohemistice i germanistice vůči Otokaru Fischerovi narostl. Fischerův odkaz zůstává aktuální i tři čtvrtě století po jeho smrti: „Potřebujeme jeho hledačský nepokoj, jeho vědeckou solidnost a úžasnou erudici, jeho seismologický střeh vůči duchovnímu dění ve světě,“ (Eduard Goldstücker již v roce 1965). Řada příspěvků pražské konference se bude zabývat teoretickými otázkami Fischerovy bohemistické, germanistické i obecně filologické činnosti, jejich inspiračními zdroji a širšími souvislostmi. Zvláštní pozornost bude upřena také k nejednoznačným Fischerovy národní identity, napětí mezi rodným židovstvím a zvolenou českou cestou, a

Fischerovi jako člověku politickému: děkan filozofické fakulty Univerzity Karlovy a v posledních letech svého života šéf činohry Národního divadla byl komentátorem i aktérem dění v dobovém veřejném prostoru. Symposium, jež proběhne v češtině a němčině (všechny příspěvky budou simultánně tlumočeny), je určeno odborné i laické veřejnosti.

(Text převzat

z Místní kultury)

Více na <http://fischer-symposium.webnode.cz>

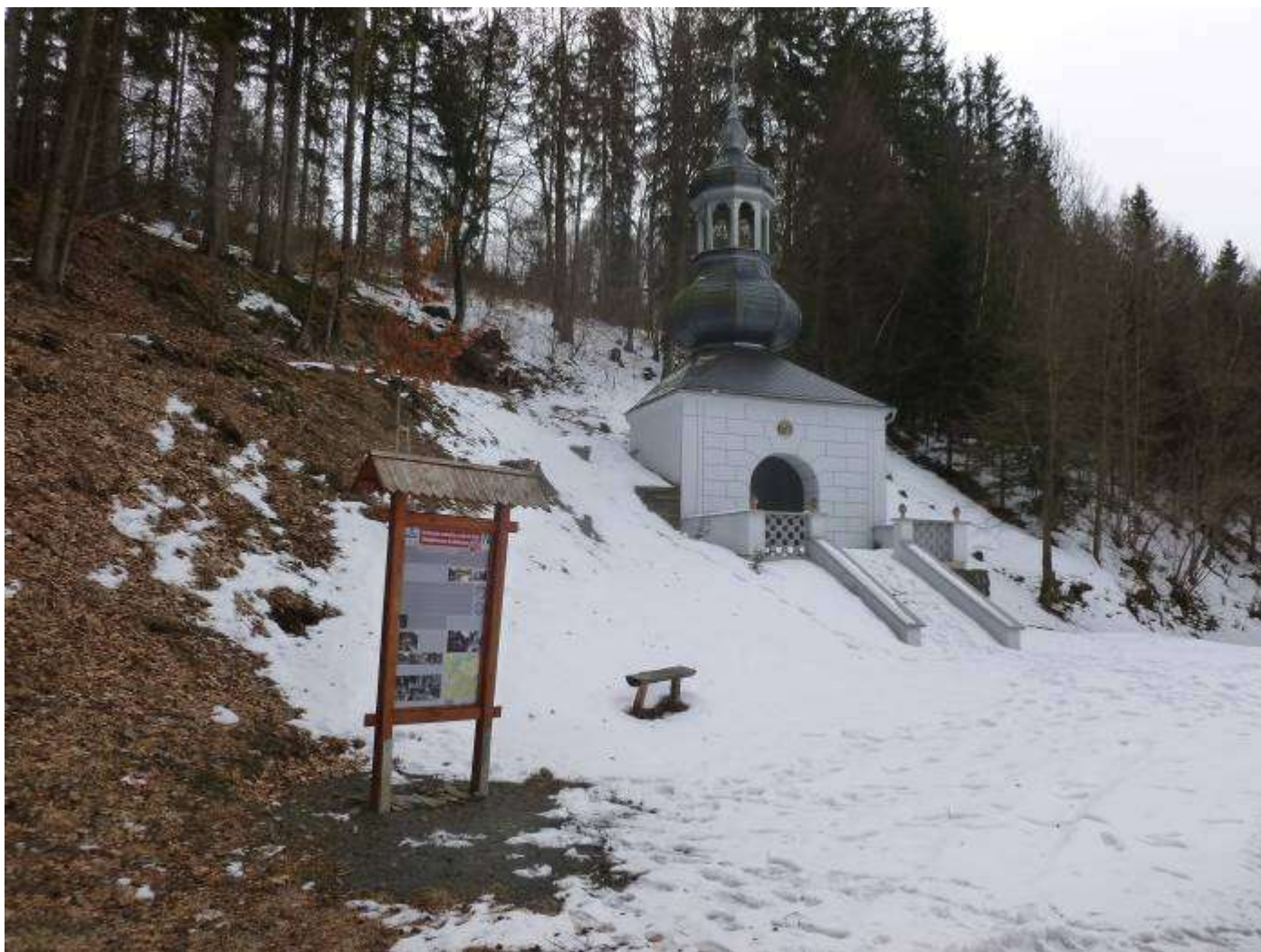
Starodávny poutní kostel sv. Anny a sv. Jakuba Většího ve Staré Vodě (Alt Wasser), nedaleko Města Libavé si musel bohužel vytrpět své. Po válce jsme odtud vyhnali místní obyvatele, kteří každoročně připravovali svatoanenské poutě, na které chodily tisíce věřících nejen z Moravy ale i z blízkého Polska a dalších zemí. Poté přišli čeští novousedlíci, a když zaseli, tak jsme je rovněž vystěhovali, protože zde vznikl obrovský vojenský újezd sovětského typu, jehož zřízení znamenalo likvidaci dalších 26 vesnic a stovek památek. Přebujelý vojenský hybrid existuje dodnes a není u nás vůle cokoli v tomto smyslu řešit. Nu, a když nastoupila armáda, devastovalo se vesele dál i ve Staré Vodě. Klášter – piaristické učiliště jsme srovnali se zemí a kostel i s okolními památkami postupně ničili. Po roce 1968 okupovala újezd sovětská armáda a v kostele zřídila vězení. Azbukou psané nápisy ve zničeném kostele byly použity jako záminka k tvrzení, že zde vše zdevastovali Rusové. Nikoli- kostel byl zdevastován již před rokem 1968 a krypta (včetně hřbitova) vyrabována. Po roce 1989 dochází k obrátu, kostel byl částečně opraven, svůj podíl tak trochu napravila armáda, avšak na vlastnictví kostela neustále trvá. Farář, sloužící mši si musí půjčovat klíč u dozorcího útvaru.

Objekt kostela se středem zájmu turistů nejen v den sv. Anny. Jedinou stálíci v jeho novodobé historii jsou skauti z Velkého Týnce. Jejich „náčelník“ JAN PEČÍNKA, který je u toho všeho od počátku, nám napsal (a poslal i fotografie):

V pátek večer 17. 5. se opět sejdou skauti na Staré Vodě u Libavé, aby pokračovali ve své akci "OBNOVA STARÉ VODY", která trvá již 19 let. Toto poutní místo, které bylo zdevastované v době totality, se po částech probouzí z trosek. Postupně se podařilo dobrovolníkům vymanit areál z pralesa divokého porostu křoví a stromů. V roce 2007 byla rekonstruována kaple nad Královskou studánkou, byly vyčištěny trosky bývalého kláštera. Podařilo se obnovit rybník a zničený hřbitov. V loňském roce byla opravena z prostředků Armády ČR zeď bývalých ambítů

kolem kostela. O tomto víkendu se skauti chystají na vyčištění hřbitova po zimě, posečení trávy v areálu, zasypání výtlučků na přístupové cestě, vysekání porostů křovin v areálu a na další práce. Na pomoc jim přijedou také skauti z Kanady, kteří zde s námi pracovali již několikrát a přihlásili se také skauti-harceři z Polska. Ti jezdí pomáhat pravidelně od roku 2001 z Glubczyce a Opolského vojvodství. Pravděpodobně se objeví také několik německých rodáků, kteří nyní žijí v Německu.

Hlavní pracovní den je sobota a nedělní dopoledne. Skauti nocují ve svých stanech a při soumraku v sobotu večer děláme světelný průvod od kostela ke Královské studánce. Rozsvícené svíčky potom necháváme na starých základech bývalých domů zničené vesnice, aby symbolicky obec na jeden večer ožila. Následuje zpěv a koncertování u táboráku - kanadské dudy, české a polské kytary nebo bubínky. Podzimní akce "Obnova Staré Vody" se uskuteční první víkend v říjnu.

Citát týdne:

V devíti restauracích Poslanecké sněmovny se ročně vypije alkohol za dva a tři čtvrtě milionu korun, z čehož „tvrdý“ za šest set třicet tisíc. Na každého poslance tak v průměru ročně připadá například devadesát lahví vína a sedm lahví whisky (v čemž jsou zahrnuti i hosté, které si poslanci mohou vodit s sebou). Tvrdý alkohol – za dotované ceny (panák whisky tu stojí třicet korun, polovinu toho, co v běžné restauraci) – je k dostání v každém parlamentním podniku mimo jednoho, který je bezprostředně v kuloárech. Velká konzumace alkoholu přitom v minulých letech opakovaně paralyzovala jednání sněmovny.

(Respekt)

CIKÁNSKÉ OBĚTI NACISMU VLÁDU ANI POSLANCE NEZAJÍMAJÍ

My si to nějak nechceme přiznat, ale skutečností zůstává, že v nacistickém Německu po přijetí tzv. Norimberských zákonů byli Židé označeni za nepřítel číslo jedna. Nepřítelem číslo dvě byli prohlášeni cikáni a cikánští míšenci. Za Protektorátu se podařilo soustředit celou naši cikánskou populaci v počtu cca 6 500 občanů do několika tzv. cikánských táborů. **V prosinci roku 1942 nařídil říšský ministr vnitra a vůdce SS Heinrich Himmler nucenou koncentraci všech rasových „cikánů a cikánských míšenců“ z Německem okupovaných území v osvětimském táboře.** Takže ti, kteří přežili v cikánských táborech, byli postupně transportováni většinou do Osvětimi. Vrátilo se asi jen 600 cikánů. Jeden z těch cikánských táborů byl i v Letech u Písku. V pondělí 13. května se za duše zemřelých a umučených cikánů přišel pomodlit kardinál Duka. Uctít památku cikánských obětí nacismu přišel i americký velvyslanec Norman Eisen. Z vlády či z parlamentu si čas neudělal nikdo.

Romský holocaust se připomíná ještě v pietních aktech v Brně a v Hodoníně u Kunštátu.

O cikány jsme se u nás začali zajímat až po roce 1945, kdy bylo třeba osídlit pohraniční území, z nichž byli vyhnáni původní obyvatelé. Bylo třeba nových pracovních sil. Čeští náboráři vtrhli na Slovensko, kde byly poválečné ekonomické podmínky přece jen složitější, objížděli cikánské osady a lákali jejich obyvatele za prací do Čech a na Moravu. Převážně do severních Čech a na sever a východ Moravy. Dokonce bylo období, kdy tajemníci místních a městských národních výborů dostávali tisíc korun za každého cikána, který se v pohraničí přihlásil k trvalému pobytu.

Komunistický režim se několikrát pokusil cikánské etnikum násilím předělat. Bylo jim zakázáno kočování, úředně odebráno všechno zlato (prý, že by s ním neuvědoměle zacházeli) a všichni chodili povinně do kurzů, jedno jakých. Inu, škoda mluvit. Po roce 1989 se cikáni stali terčem útoků lichvářů, prodejců drog, exekutorů, majitelů hazardních heren a začínají tím pádem vznikat cikánská ghetta. A my se chováme jako malé děti, které si zakrývají oči a domnívají se, že tím pádem nejsou vidět. Mimochodem – likvidace toho vepřína v Letech by stále o hodně méně, než se vyplatí na některém ministerstvu na odměnách pro pár náměstků, poradců a externích odborníků. Proto byl v letech kardinál Duka sám. Ostatní měli obavu, aby se jich na ten vepřín někdo nezeptal. A přece jen něco řešíme. Pro cikány jsme vytvořili státní agenturu.

Dopis týdne:

MUZEUM SLEZSKÝ VENKOV HOLASOVICE

Vážení,

*dovoluji si Vám oznámit, že o našem muzeu v Holasovicích bude informovat rozhlasová stanice Radiožurnál v pátek 17. 5. 2013 přibližně ve 20.20 hodin. Přeji Vám krásné dny!!!
Dobroslava Klusáková.*

Kvalita stárnutí je v Česku mírně nad evropským průměrem

V rámci Evropského roku aktivního stárnutí 2012 vypracovalo Evropské centrum pro sociální politiku a výzkum žebříček srovnání kvality stárnutí v jednotlivých zemích EU. Tzv. Index aktivního stárnutí vychází z pravidelných statistik a výzkumů v jednotlivých zemích, které jsou prováděny pod gescí Eurostatu, a hodnotí úroveň a kvalitu života seniorů v jednotlivých státech. Podle studie Česká republika obsadila přední místo mezi novými členskými zeměmi a se skórem 34,3 % se pohybuje mírně nad evropským průměrem. Z celkového počtu 27 zemí zaujímá 12. příčku a například Slovensko se umístilo až na 24. místě. Nejlépe si ve sledování vede Švédsko a Dánsko, na opačné straně žebříčku se nachází Litva a poslední Malta. V rámci šetření byla posuzována například účast seniorů na trhu práce, účast na společenských aktivitách, dostupnost potřebné péče, vzdělávání, úroveň životního prostředí z hlediska nezávislosti, zdraví a bezpečí.

Jak se mají evropští důchodci?

- Informační technologie v EU používá průměrně 38 % seniorů. V ČR je to 31 %, oproti tomu ve Švédsku 75 % a nejméně v Rumunsku 9 %.
  - Sportovním aktivitám se v průměru věnuje přibližně každý desátý evropský důchodce (11 %), v ČR je to každý dvacátý (5 %). Nejlépe jsou na tom Švédci (27 %), nejhůře Bulhaři (2 %).
    - V zapojení do péče o potomky či vnuky je na prvním místě Itálie (54 %), v ČR je to 37 % seniorů a průměr EU činí 32 %.
    - Nejméně seniorů se o své potomky či vnuky stará v Německu (18 %).
  - U zapojení do politiky a veřejného života vede Švédsko (27 %), v ČR se k těmto aktivitám přihlásilo 12 % seniorů, což je evropský průměr.
    - Nejméně seniorů politice věnuje ve Slovinsku (4 %).
  - Na celoživotní vzdělávání nedá v EU dopustit v průměru 5 % seniorů, ČR se této hodnotě se 4 % blíží, nejlépe si vedou v Dánsku (22 %), nejhůř v Maďarsku (0,3 %).
- Čeští seniori vykazují horší pocit celkové mentální kondici a slabší úroveň udržování sociálních kontaktů či využívání ICT technologií. Rezervy má ČR také v širším zapojení seniorů do společenských a sportovních aktivit.
- Naopak relativně dobře jsme na tom v oblastech, jako je dostupnost zdravotní či sociální péče a pocit fyzického bezpečí, zapojení do péče o potomky či vnuky (nad evropským průměrem).

Nyní zbývá jen zjistit, z jaké sociální a věkové skupiny se rekrutují ti, kdož neustále tvrdí, že se v Česku žije špatně, mizerně, pod úrovní a na hranici bídy.

Encyklika papeže Lva XIII. o dělnické otázce ze dne 15. května 1891

Bohumil Řeřicha

V letošním roce 2013 uběhlo 122 let od vydání encykliky Rerum Novarum papeže Lva XIII. známého svým progresivismem, která se mj. zabývá i dělnickou otázkou. V dnešní době, kdy v České republice se úloha církve a především katolické, posuzuje jen známou českou závistí vůči restitucím, které mají církve obdržet, aby nebyly závislé na státu, encyklika Rerum Novarum ukazuje, že i v současnosti mohou být církve pozitivním prvkem ve společnosti.

Socialismus problémy dělníků neřeší

Aby se odpomohlo tomuto zlu, socialisté, podnítivše nenávisť chudých proti bohatým, prohlašují, že se má soukromé vlastnictví zrušit a místo toho z majetku jednotlivců učinit společný majetek všech a že by jej spravovali ti, kdo stojí v čele obcí nebo států. Takovým převodem majetku od soukromých osob na společnost se může podle jejich názoru vyléčit nynější nesnesitelný stav, protože se jmění i výhody rozdělí rovnoměrně mezi občany. Avšak jejich plán je naprosto nezpůsobitelný tento rozpor úspěšně vyřešit, dokonce by znamenal pro dělnické vrstvy poškození. Mimoto je nespravedlivý, protože se dopouští násilí na zákonných majitelích. Vnáší zmatek do života států tím, že ukládá státní moci úkoly, které jí nepřísluší.

Přenechává-li kdo své síly a svou píli jinému, přenechává mu je za tím účelem, aby si opatřil statky, které potřebuje ke své výživě a slušné existenci. Je tedy jeho cílem domoci se opravdového a dokonalého práva. Nejen požadovat mzdu, nýbrž i uložit ji tak, jak by chtěl. Uskrovněval-li se tedy ve výdajích a takto si sám něco ušetřil a ovoce své šetrnosti- aby si je mohl tím bezpečněji zachovat- uložil tak, že si zakoupil pozemek., není takový pozemek ničím jiným než vlastně mzdou v jiné podobě. Proto zakoupený pozemek bude jeho majetkem právě tak jako mzda, kterou dostal za práci. V tom tedy záleží- to lze snadno pochopit- vlastnictví movitých i nemovitých. Socialisté tedy tím, že chtějí jmění jednotlivců převést na společnost, zhoršují postavení všech dělníků, protože tím, že je zbavují možnosti ukládat mzdu, olupují je o naději a možnost, že by si mohli rozmnožit rodinný majetek a zlepšit své postavení. Ale co více, nabízejí lék, který je ve zřejmém rozporu se spravedlností, protože právo mít soukromý majetek je člověku dáno od přirozenosti. Z toho plyne, člověk má mít vlastnické právo nejen na pozemské plody ale i na půdu, poněvadž vidí, že zemská úroda mu skýtá věci nezbytné pro budoucnost. Neboť u každého člověka se potřeby takřka stále vracejí, dnes je ukojíme, zítra se důrazně ozývají znova. Proto musela příroda dát člověku něco trvalého a stálého, odkud by se mohly potřebné statky pobírat stále znovu. Ale takto trvale nedovede statky poskytovat nic než země se svou úrodou. A není důvodu, proč by se péče převáděla na stát. Vždyť člověk je starší než stát, proto musil mít právo na uhájení života a těla ještě dříve, než se vytvořil nějaký stát. Ostatně země, jakkoliv rozdělená mezi jednotlivce, nepřestává sloužit společnému užitku všech, poněvadž není člověka, který by nebyl živ z toho, co poskytuje půda. Kdo jsou bez majetku, nahrazují to prací, takže lze právem tvrdit, že všeobecnou cestou k opatření prostředků k živobytí je práce, kterou člověk koná buď na své půdě, nebo v nějakém jiném povolání, jehož mzda však přichází jen z mnohotvárných plodů země a je za ně směňována. Práce učinila člověka vlastníkem pozemku. Z toho opět vyplývá, že soukromé vlastnictví je ve shodě s přirozeným řádem. Neboť země sice skýtá velmi štědře to, co je nezbytné k zachování života a pro potřeby kulturní, půda by je však nemohla skýtat sama od sebe bez lidského obdělávání a péče. Když chce člověk získat statky přírodní, musí vynakládat rozum a tělesné síly, takto spojuje se svou osobností tu část hmotné přírody, kterou sám obdělal, v níž zanechal jakýsi otisk podoby své osoby, tak že je úplně správné, náleží-li mu ta část jako jeho vlastnictví a nesmí-li nikdo jinak poškozovat jeho právo.

Důkazní síla těchto důvodů je tak průzračná, že se zdá neuvěřitelné, že s tím někteří lidé nesouhlasí a vracejí se k zastaralým názorům, přiznávají jednotlivci, že smí pozemek používat a přivlastňovat si různé plody půdy, ale naprosto mu upírají vlastnické právo na pozemek, na němž si vybudoval stavení, nebo na půdu, kterou obdělal. Když toto popírají, nevidí, že takto bude člověk oloupen o plody své práce. Vždyť půda podstatně mění svou povahu, když je zemědělcovou rukou obdělána a podmaněna jeho dovedností, z lesní půdy se stává orná, z půdy neplodné výnosná. Avšak toto zlepšení tkví také v půdě samé a je s ní promísené tak, že se z největší části nijak nedá od ní oddělit. Strpí vak spravedlnost, aby se někdo zmocnil a používal toho, na němž jiný v potu tváře pracoval? Účinky jsou za příčinou, která je způsobila, je tedy správné, aby plody práce náležely těm, kdo pracovali.

Bez náboženství a církve není řešení možné.

Na prvním místě je třeba prohlásit, že se musíme smířit s postavením člověka tak, jak je. To znamená, že v občanské společnosti není naprostá rovnost možná. Socialisté to sice zkoušejí, ale je to všechno marný zápas proti přirozenosti. Neboť už od přirozenosti jsou mezi lidmi velké a četné rozdíly, nemají všichni stejné nadání ani přičinlivost, ani zdraví, ani sílu. Přirozeným důsledkem nevyhnutelných rozdílů v těchto věcech je nerovnost majetku. A tento stav je dobrý a výhodný pro potřeby jednotlivců i pro zájmy společnosti. Neboť k tomu, aby se opatřily všechny potřeby, vyžaduje si společný život různé schopnosti a různé úkoly, a k plnění těchto úkolů pohání právě nerovnost životního postavení.

V otázce, o které mluvíme, je však největším zlem předstírání, že obě třídy jsou k sobě navzájem nutně v nepřátelském vztahu, jak by příroda rozhodla, aby se zámožní lidé a dělníci v houževnatém souboji vzájemně potírali. To je úplně v rozporu s rozumem a pravdou. Pravda naopak je, že jako v těle tvoří různé údy shodu a ve složení tělesných funkcí vzniká vyrovnanost a harmonie, právě tak ve státě příroda zařídila, aby ty dvě třídy žily spolu ve svornosti a aby mezi nimi panovala vyrovnanost a rovnováha. Rozhodně potřebuje jedna třída druhou, kapitál nemůže být bez práce, ani práce bez kapitálu. Svornost vytváří řád a krásu věcí, naopak ze stálého zápolení nutně povstává surovost a zmatek. Aby tedy byl tento zmatek odstraněn a aby byly přeřaty dokonce i jeho kořeny, k tomu má podivuhodnou sílu, a to mnohotvárnou, křesťanství. Především veškerá nauka náboženská, jejímž vykladačem a strážcem církev je, může účinně upravovat poměr mezi bohatými a proletáři a sjednocovat je tím, že vede neustále obě třídy k plnění vzájemných povinností, hlavně těch, které se týkají spravedlnosti

Následující povinnosti se týkají proletáře a dělníka, má úplně a věrně plnit to, co bylo svobodně a v mezích spravedlnosti dojednáno pracovní smlouvou, nemá působit žádné škody na majetku, ani urážet osobně zaměstnavatele, i při hájení svých zájmů se má chránit násilím a nedopouštět se nikdy vzpoury, nemá se spojovat se špatnými lidmi, kteří před ním kouzlí nesplnitelné naděje a slibují mu hory doly, následkem bývá příliš pozdní lítost a majetkové pohromy. Povinnosti týkající se majetných a zaměstnavatelů, nesmějí považovat dělníky za otroky, je spravedlivé, aby měli v úctě jejich lidskou důstojnost, která je křesťanstvím povznesena na ještě vyšší stupeň. Výdělečná práce, jak říká přirozený rozum i křesťanská filozofie, není člověku k hanbě, nýbrž ke cti, protože mu poskytuje čestnou možnost opatřit si živobytí. Skutečnou hanbou a nelidskostí však je vykořisťovat lidi kvůli zisku, pokládat je jen za jakési zboží a cenit si u nich pouze zdatnost svalů a tělesnou sílu. Prikazuje se též brát ohled na náboženské a duchovní dobro dělníků. Proto je povinností zaměstnavatele zařídit, aby měl dělník ve vhodnou dobu volno pro náboženské úkony, aby nebyl vystavován svodům a pokušením ke hříchu a aby nebyl nějakým způsobem odváděn od péče o rodinu a od šetrnosti. Také se nesmí dělníkům ukládat více práce, než mohou snést jejich síly, a ani taková práce, která je v rozporu s jejich věkem a pohlavím.

Mezi nejdůležitějšími povinnostmi zaměstnavatele je, aby dával každému, co mu podle spravedlnosti patří. Má-li stanovit mzdu skutečně spravedlivě, je nutno přihlížet k více okolnostem: všeobecně však ať mají bohatí a zaměstnavatelé na paměti, že utlačovat pro svůj zisk nuzné a ubohé a těžit z cizí bídy je těžkým proviněním proti Božím zákonům i lidskému právu. Ošidit však někoho o povinnou mzdu je velkým hříchem, který svolává svým křikem k pomstě hněv z nebe. Konečně ať se bohatí lidé pečlivě vystříhají toho, aby chudým nějak škodili na majetku násilím, lstí nebo lichvářskými úroky, a to tím spíše, že chudí nemají dost prostředků, aby se proti křivdám a bezmocnosti nějak bránili, jejich majetek proto musí být pokládán za o to posvátnější, oč je nuznější. Kdyby se zachovávaly tyto zákony, nestačilo by to snad už samo k tomu, aby byly odstraněny příčiny boje?

Úloha státu.

Jakou roli může v této otázce sehrát stát? Státem zde rozumíme nikoli stát, jak se fakticky vyskytuje u toho neb onoho národa, nýbrž takový, jak jej žádá zdravý rozum v souladu s přirozeným zákonem a jak jej ukazují spisy Boží moudrosti. O zřízení křesťanského státu. Ti tedy, kdo spravují stát, se mají především všeobecně a v každém ohledu veškerým zaměřením zákonodárství a všemi ustanoveními snažit o to, aby již z uspořádání a správy státu samo sebou vyrůstalo blaho jak celku, tak jednotlivců. Neboť je povinností státnické moudrosti a nejvlastnějším úkolem těch, kdo stojí v čele státu. Blaha státu se však nejvíce dosahuje řádnými mravy, dobře spořádanou rodinou, péčí o náboženství a spravedlnost, mírností v ukládání a spravedlností v rozdělování veřejných břemen, rozvojem živností a obchodu, kvetoucím zemědělstvím a podobně. Čím více se v těchto oblastech usiluje o opravdový rozvoj, tím lépe a spokojeněji budou žít občané. Touto cestou mohou vlády napomáhat k blahu ostatních stavů, ale též současně velmi vydatně zlepšovat postavení dělnictva, a to s plným oprávněním a bez jakéhokoli podezření a přehmatu, neboť stát má ze svého poslání pečovat o společnost. Čím větší výhody však vzejdou z takové všeobecné péče, tím méně bude potřebí hledat jiné, zvláštní cesty k zlepšení postavení dělníků. Je ještě třeba uvážit - a to nás uvádí do podstaty otázky ještě hlouběji, - že účel státu je jen jediný, stejný jak pro vznešené i nízké. Vždyť podle přirozeného zákona chudáci stejným právem jako bohatí jsou občany, tj. pravými a živými

částmi, z nichž se skládá prostřednictvím rodin stát: ať již pomineme to, že v každém velkém městě tvoří proletáři počet daleko největší. Bylo by tedy velikou zpozdilostí o část občanů pečovat a část zanedbávat, proto je nutné vyvodit závěr, že stát je povinen přiměřeně pečovat o blaho a zájmy dělnické třídy, kdyby se to nedělo, bylo by to hříchem proti spravedlnosti, která velí dávat každému co jeho je. Proto je mezi mnoha důležitými povinnostmi vládařů dobře pečujících o lid nejvýznamnější povinností to, aby každou vrstvu občanů chránili stejně, dbali, aby se neporušovala spravedlnost, jež se nazývá podílňá.

Řekli jsme, že není správné, aby občan nebo rodina byli pohlcováni státem, je spravedlivé, aby oběma zůstala možnost jednat svobodně, pokud to není v rozporu s obecným blahem nebo se tím někomu neděje křivda. Nicméně ti, kdo vládou, musejí dbát na to, aby hájili celek i jeho části. Celek proto, že podle přirozeného řádu má o něj nejvyšší vladařská moc pečovat do té míry, aby starost o obecné blaho byla pro ní nejvyšším zákonem, nýbrž i veškerým jejím smyslem a účelem. Části pak musí hájit proto, že účelem správy státu podle přirozeného řádu není soukromý prospěch těch, jimž je správa svěřena, nýbrž občanů, jak shodně učí zdravý rozum i křesťanská víra. Kdyby tedy byla způsobena nebo hrozila nějaká škoda obecnému blahu nebo zájmům jednotlivých států a nedala se napravit nebo zamezit jinak, je povinností státní autority zakročit. Proto kdyby někdy hrozily jakékoli zmatky a nebo dělnické nepokoje či dohodnuté stávky, kdyby se uvolňovaly přirozené rodinné svazky proletářů, kdyby trpělo náboženství mezi dělníky tím, že by se jim nedoprávalo dost volného času pro náboženské povinnosti, kdyby byla na pracovištích při společném styku obou pohlaví a pro jiné nebezpečné svody ke hříchu ohrožena jejich mravnost, nebo kdyby zaměstnavatelé utlačovali dělnickou třídu nespravedlivými břemeny nebo jim vnucovali pracovní podmínky, jež jsou v rozporu s osobní a lidskou důstojností, kdyby docházelo k poškozování zdraví dělníků nadměrnou a pohlaví nebo věku nepřiměřenou prací- za takových okolností musí rozhodně být použita moc a autorita zákonů, ovšem v určitých mezích. Tyto meze určuje účel, pro který se vyžaduje pomoc zákonů, nemá se jim podřizovat víc a nemají jít dále, než je třeba k odstranění zlořádů nebo k odvrácení nebezpečí.

Jakkoli je třeba dbát práv občanů jako něčeho nedotknutelného, ať je jejich nositelem kdokoli, a jakkoli státní moc tím, že zamezuje křivdám a trestá je, má pečovat o to, aby se každému dostalo jeho práva, přece je při ochraně soukromých práv nutno zvláště chránit slabé a chudé.. Neboť bohatí jsou dost zabezpečeni prostředky na svou ochranu, a proto tolik nepotřebují, aby je stát ochraňoval, chudý lid však nemá prostředky na obranu a spoléhá se především na ochranu státu. Námezdní dělníci patří mezi chudé lidi, proto se jich má stát ujímat se zvláštní starostlivostí a prozíravostí.

Úloha svépomocných organizací

Konečně zaměstnavatelé a také dělníci mohou v sociální otázce mnoho udělat, vytvoří-li instituce, kterými by se vhodně pomáhalo těm, kdo potřebují pomoci, a které by také obě třídy sblížovaly. Sem patří svépomocná sdružení, různá zařízení vybudovaná soukromou iniciativou k zabezpečení dělníků a jejich vdov a sirotků v případě úrazu, nemoci nebo smrti, ústavy pro péči o děti a pro dorůstající mládež. Ale přední místo zaujímají dělnické spolky, v jejichž programu je takřka všechno toto zahrnuto. U našich předků vyvíjely po celou dobu požehnanou činnost řemeslnické cechy. Opravdu poskytovaly nejen význačné výhody řemeslníkům, nýbrž umožňovaly i řemeslům samým čest a rozvoj, jak dosvědčují velmi četné památky. Ale vzdělání v naší době stouplo, mravy se změnily, denní život má také více potřeb, a proto je nutno přizpůsobit dělnické organizace nynějším poměrům. Vůbec je potěšitelné, že se tvoří taková sdružení, složená ať již jen ze samých dělníků, nebo ze zaměstnavatelů a dělníků zároveň, je třeba si přát, aby rostla počtem i aktivitou. Taková sdružení jsou velmi vhodná, a mají svá oprávnění. Poznání nepatrnosti vlastních sil pobízí člověka k tomu, aby získal ke spolupráci i jiné. V Písmu svatém jsou slova: „Lepší je žít ve dvou než v osamocení, protože tak se práce vyplácí. Když padnou, jeden zvedá druhého. Běda samotnému! Když padne, pak není druhý, který by ho zvedl.“ Tímto přirozeným sklonem je člověk veden, aby se sdružoval s jinými ve stát, veden stejným sklonem cítí potřebu, aby vstoupil se spoluobčany do jiných spolků.

Mezi těmito malými spolky a velkou společností státní je pronikavý rozdíl, protože jejich nejbližší cíle jsou různé. Účel státu totiž zahrnuje všechny občany, protože jeho cílem je obecné blaho a všichni občané i každý zvláště mají právo na větší či menší podíl na tomto blahu. Proto se tato společnost jmenuje veřejná, vždyť v ní „se lidé navzájem spojují, tvoříce takto jednotný státní celek.“ Naopak spolky, které se tvoří takřka v lůně státu, považují se za soukromé a také skutečně soukromými jsou, protože jejich nejbližší cíl je soukromý prospěch týkající se pouze sdružených členů. Soukromý spolek je ten, který se sdružuje pro nějaký účel soukromý, jako když dva nebo tři utvoří spolek, aby společně obchodovali. Avšak ačkoliv soukromé spolky jsou uvnitř státu a jsou takřka jeho částmi, přece nemá stát, všeobecně vzato, právo znemožňovat jejich existenci. Neboť člověk má přirozené právo tvořit soukromé spolky, je pak posláním státu, aby přirozenému právu byl záštitou, nikoliv aby je ničil. Kdyby zakazoval občanům se sdružovat, jednal by sám proti sobě, protože stát i sdružení soukromé vznikají z téhož principu, totiž z toho, že lidé jsou tvorové od přirozenosti určeni pro život ve společenství.

Vyskytnou se někdy okolnosti, kdy je správné, že se zákony stavějí proti některým sdružením, když totiž úmyslně sledují cíle, které jsou ve zřejmém rozporu s poctivostí, spravedlností a blahem státu. Z takových příčin státní moc právem zabraňuje vytváření podobných organizací a právem je rozpouští, jsou-li již vytvořeny. Musí si však při tom počínat s největší opatrností, aby nevznikl dojem, že potlačuje občanská práva, a aby se pod záminkou státního zájmu neučinila nějaká opatření, která nemají rozumné opodstatnění. Neboť zákony se musejí poslouchat potud, pokud jsou v souladu se zdravým rozumem, a tudíž i s věčným zákonem Božím.

Epilog: Současná krize je především mravní a duchovní krizí. Západní civilizace oslabuje svůj ústřední pilíř- křesťanství. Stále více Evropanů se odvrací od církve. Tento trend neodráží nepřátelství vůči náboženství ale spíše lhostejnost. Eroze křesťanství mezi obyvateli Západu bude při nejhorším pouze dlouhodobou hrozbou pro zdraví západní civilizace. Katastrofy 20. století, násilí, války a krize prvních 13 let 21. století dokazují, že zcela sekularizovaná civilizace je v absolutním smyslu nelidská a nesmiřitelná vůči lidské přirozenosti. Jak se humanismus a humanitarismus vytrácejí, pozorujeme společnosti čím dál více oživované slepou vůlí, k moci, jež je žene k vzájemné likvidaci a nakonec k záhubě sebe samých. Civilizace může být tvořivá a životodárná jen v té míře, jak je zduchovněna. Jinak vzrůst moci nevyhnutelně podněcuje náklonnost ke zlu a ničivost.

Civilizace upadají,

-když přebytek přestanou investovat do nových způsobů práce. Moderně řečeno míra investic klesá. Tato situace nastává tehdy, když společenské skupiny kontrolující přebytek mají nezadatelný zájem využít jej „pro neproduktivní, leč individuálně uspokojivé účely.... A přebytek je tak proměňován ve spotřebu anebo ukládáme do daňových rájů, aniž by vznikaly nové, účinnější metody produkce, což je příklad současné finanční krize. Peníze nevyjadřovaly skutečnou hodnotu práce, nebyly prostředkem, ale staly se jen cílem.

--tím dochází k akutní ekonomické depresi

-upadá životní úroveň

-rozdrcené zájmy vyvolávají občanské války

-dochází k marným pokusům zastavit ztráty legislativou

-náboženské, intelektuální, společenské a politické roviny společnosti začínají ve velkém měřítku ztrácet loajalitu lidových mas

-narůstá neochota bojovat za společnost anebo ji jen podporovat odváděním daní

-tím vzniká nebezpečí rozpadu státu anebo vzniku nějakého typu diktatury.

Dochází:

1 k nárůstu asociálního chování, jako je zločinnost, užívání drog a násilí obecně.

2. k úpadku rodiny, v České republice se rozvádí každé druhé manželství, dochází k nárůstu nemanželských dětí a zvyšování počtu neúplných rodin.

3. k úpadku „sociálního kapitálu,“ t. j. členství v dobrovolných sdruženích, a k úpadku mezilidské důvěry s pojené s takovýmto členstvím

4. ke stále nižší oddanosti vědění a intelektuálním aktivitám, což v některých společnostech vede ke klesající úrovni dosaženého vzdělání.

Řada některých těchto symptomů je evidentní nejen v naší zemi ale i v rámci celé Evropy. Bude však nutné vrátit se k těm křesťanským hodnotám, na kterých je založena Evropa. Je to dlouhá cesta odříkání než žití v blahobytu, který byl však založen na dluhu; jiná je jen cestou do pekel.

FOTO PRO DNEŠNÍ DEN

Tohle je skutečně unikátní snímek. Je z roku 1924 a vznikla při návštěvě japonského spisovatele Tamiji Naita v Sovětském svazu. Na obrázku je sestava ruských umělců, kteří se později sejít nemohli, protože byli z různých důvodů zapovězeni. Na snímku zleva Tamiji Naito, Boris Pasternak, který telefonicky přijal a poté na nátlak odmítl Nobelovu cenu za román Doktor Živago, Sergej Ejznštejn, legendární filmový režisér, Olga Treťjakovová, herečka a manželka básníka Sergeje Treťjakova, Lili Briková, manželka literárního kritika Osipa Brika, starší sestra Elsy Trioletové (manželky Luise Aragona) a milenka Vladimíra Majakovského, Vladimír Majakovský, básník, Vozněsenskiij, sovětský diplomat, a tlumočnick.

PETROUŠKOVY PŘÍHODY (812)

Ten dopis, který jsme dostali do redakce, byl jakousi stížností. Proč prý se všeobecně neuznává to, že současná komunistická strana je stranou řádně volenou. A dle svých stanov registrovaných ministerstvem vnitra stranou mající právo na všechna privilegia z toho vyplývající. Tedy i na podíl na vládě. A proč je prý toto právo této straně upíráno, nebo proč se z toho všeho dělá jakýsi problém. Navíc tato strana mnohokrát proklamovala, že má řadu odborníků na mnohé úseky života státu, daleko odborně zdatnějších, než se vyskytují například v dnešní koaliční vládě.

Inu, je to zajímavá otázka. Odpověď na tento dopis by zasloužila možná nějaký fundovaný rozbor, který by svým rozsahem vydal pomalu na knihu. Jak však odpovědět stručněji?

Vzpomněl jsem si na jeden rozhovor na toto téma a nakonec jsem ho našel. Jeden elektronický list podobnou otázku položil mladému historikovi Jaroslavu Millerovi z Univerzity Palackého v Olomouci.

A ten mimo jiné napsal.

Tím, že je KSČM volena do parlamentu, je nesporně legální politickou silou. O tom není sporu. Složitější je to však s její legitimitou. Legitimita je odvozována od obecného smyslu a ducha zákonů země a ústavy. Protože tato země se hlásí k demokratickým hodnotám, svobodě jednotlivce a lidským právům, potom KSČM legitimní stranou logicky nemůže být, neboť vychází z ideologie, která tyto principy popírá jak teoreticky tak prakticky, o čemž se tento národ v minulosti hořce přesvědčil, abych tak řekl na vlastní kůži.

Měl tedy na mysli i to, že strana, která uctívá masové vrahy, například Stalina či Gottwalda, strana, která považuje tzv. vítězný únor za způsob demokratického uchopení moci, který bude možno v budoucnosti třeba zopakovat, taková strana může být těžko považována za legitimní. Je to jednoduché a stručné.

Zatím žádná odpověď.

Dnes má svátek ŽOFIE/SOFIE. Zítra, ve čtvrtek PŘEMYSL. V pátek ANETA, v sobotu NATAŠA, v neděli IVO, v pondělí ZBYŠEK, v úterý MONIKA a ve středu EMIL. Nezapomeňte jim blahopřát.

